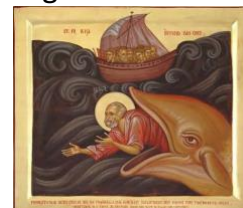

De profeet die boos werd omdat God goed is

Het boek Jona is een buitenbeentje in de Bijbel. Het telt slechts 4 hoofdstukken, bevat geen wijze woorden – vermaningen of beloften. Het is het verhaal van de opdracht die God gaf aan Jona om naar Nineve te gaan, om oordeel te preken in de hoop dat er verandering komt in hun goddeloos gedrag.

Er is een heel wat te doen rond een walvis die hem opslokt. Maar het eindigt niet met de vis, maar met een boze profeet. Dat is misschien wel het meest verrassende aan dit bekende verhaal. Jona heeft gepreekt, Nineve heeft geluisterd en God besluit de aangekondigde ramp niet uit te voeren. Een predikant zou daar toch blij mee moeten zijn? Welke profeet droomt er niet van dat een hele stad na één preek tot inkeer komt?

Een woedende profeet

Ja, Jona is woedend.

Om zijn reactie te begrijpen, moeten we weten wat Nineve voor hem betekende. Het was een belangrijke stad van Assyrië, het rijk dat berucht was om zijn geweld en wreedheid (zie afb. van Assyrische folteraars hiernaast) en later het noordelijke rijk Israël zou vernietigen. Nineve was voor Jona geen stad vol onschuldige mensen die toeval-ig anders dachten. Het was de stad van de vijand, het symbool van onderdrukking, dreiging en tomeloos geweld. Wanneer God Jona naar Nineve stuurt, vraagt Hij hem dus niet om enkele sympathieke buitenstaanders toe te spreken. Hij stuurt hem naar mensen van wie Jona meent dat ze Gods oordeel verdienen.

Ik wist het!

Dus vlucht Jona. Niet omdat hij bang is dat zijn prediking zal mislukken, maar omdat hij vreest dat ze zal slagen. Dat zegt hij zelf wanneer God Nineve spaart: *"Ik wist het wel: U bent een God die genadig is en liefdevol, geduldig en trouw, en bereid het onheil niet te laten doorgaan."*

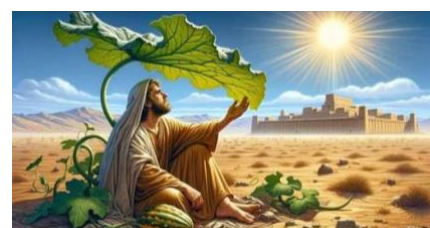
Eigenlijk zijn dit prachtige woorden. Ze herinneren aan Gods bekendmaking aan Mozes in Exodus 34. Jona kent zijn Bijbel. Hij kan Gods karakter uitstekend omschrijven. Maar precies dat karakter ergert hem. God is genadig voor de verkeerde mensen.

Teleurgesteld door Gods genade

Wij houden van genade... enfin... toch zolang die genade bedoeld is voor onszelf of mensen die ons dierbaar zijn. Maar wat als God ook goed is voor iemand die ons gekwetst heeft? Voor mensen die volgens ons een fout geloof of misschien gevaarlijke opvattingen hebben? Voor een bevolkingsgroep die we wantrouwen? Voor politieke of religieuze tegenstanders? Kijk bv. maar eens naar de bitsige polarisatie in het religieuze landschap in de U.S. Zowat overall is die wij-zij houding in opmars. Dan blijkt hoe gemakkelijk genade verward wordt met een beloning voor mensen die het met ons eens zijn, die precies onze normen delen. God moet soms hard optreden, toch? Toch zeker tegen anderen... Kom nou, als iedereen Gods genade verdient...

Medelijden met een plant, maar niet met mensen

Jona trekt de stad uit en gaat op enige afstand zitten. Misschien hoopt hij dat God zich alsnog bedenkt en Nineve toch vernietigt. God laat een plant opschieten die Jona schaduw geeft. Voor het eerst in het boek is Jona werkelijk blij. Maar de volgende dag verdort de plant. Opnieuw wordt hij woedend en zegt dat hij liever sterft.

Dan stelt God hem een vraag: *“Is het terecht dat je zo kwaad bent over die plant?”* Jona vindt van wel. Hij heeft medelijden met een plant waaraan hij niets heeft gedaan en die slechts één dag bestond. Maar voor een stad vol mensen kan hij geen mededogen opbrengen. Hij betreurt het verlies van zijn schaduw, maar niet het mogelijke verlies van Nineve.

God antwoordt: *“Als jij al verdriet hebt om die plant, zou ik dan geen verdriet hebben om Nineve, die grote stad, met al die mensen die het verschil tussen links en rechts niet eens kennen, en dan nog al die dieren?”*

(Mede)menselijkheid, empathie – is dit niet een van de essentiële dingen in godsdienst en geloof? In elk geval is dat wat Jezus voorleefde!

Het boek eindigt met een vraag

We krijgen Jona's antwoord op Gods vraag niet te horen. Misschien omdat **wij** het moeten geven. Gods mededogen betekent niet dat geweld en onrecht er niet toe doen. Nineve wordt wel degelijk op haar kwaad aangesproken. Genade is geen onverschilligheid tegenover slachtoffers en ook geen goedkope vergeving waarbij niets hoeft te veranderen. De stad wordt gespaard omdat zij reageert op de waarschuwing en een andere, heilzame weg inslaat.

Willen wij dat 'tegenstanders' tot inzicht komen, of willen wij gelijk krijgen? Willen we dat anderen waar geluk vinden? Kunnen wij ons nog verheugen wanneer iemand die wij hadden afgeschreven een nieuwe kans krijgt? Trekken wij grenzen rond wie genade mag ontvangen? Kun je mensen of groepen van mensen vinden waarvan gelovigen soms vinden dat ze Gods goedheid niet verdienen?

Jona gelooft in een goede God. Zijn probleem is dat God volgens hem niet voor iedereen goed mag zijn.

Het boek eindigt zonder te zeggen of Jona van gedachten verandert. De laatste vraag blijft boven het verhaal hangen — en komt zo tot ons: kunnen wij het verdragen dat God zo goed is? Of zijn we teveel bezig met onze eigen 'verdienste'? Vinden wij 'onze waarheid' belangrijker dan het welzijn van anderen?

Zou het kunnen dat God anders is, denkt en handelt dan wij? Dat is in ieder geval wat ook de profeet Jesaja aangaf: *“Mijn gedachten zijn niet uw gedachten en uw wegen zijn niet mijn wegen, luidt het woord van de Heer. Want zoals de hemelen hoger zijn dan de aarde, zo zijn mijn wegen hoger dan uw wegen en mijn gedachten dan uw gedachten.”* (Jesaja 55:8,9). De verzen geven aan dat het hier gaat om vergiffenis...

Vertederend

Een mama dolfijn draagt zes dagen lang haar dode baby mee. Haar hele school omringt haar als om haar verdriet te delen.

Moederliefde...

*In Jesaja 49 wordt over God gesproken als een moeder:
kan een vrouw haar zuigeling vergeten
of harteloos zijn tegen het kind dat zij droeg?
Zelfs al zou zij het vergeten, ik vergeet jou nooit.
16Ik heb je in mijn handpalm gegrift,
je muren staan mij steeds voor ogen.*

INFO

Op sabbat 8 augustus preekt Johan.

De bijbelavonden via zoom worden hervat op donderdagavond 13 augustus om 19.30 uur.

Op sabbat 15 augustus krijgen we Marcelo Reis op bezoek.